

ΦΑΝΗ ΠΑΝΤΑΖΗ

Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ 180.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Ο ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Βασισμένο σε αθηναϊκή ιστορία

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο κουρσάρος**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Φανή Πανταζή
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Δημήτρης Χαροκόπος
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Φανή Πανταζή, 2010, 2019
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Wiki commons, Mark Owen/Trevillion Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Ωκεανίδα, 2010-2019, 14.000 αντίτυπα,
με τον τίτλο «Ο κουρσάρος της καρδιάς μου»
Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Νοέμβριος 2019, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3280-9
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3281-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 Publishers since 1979

Έδρα: Head Office:

Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση | 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Βιβλιοπωλείο: Bookstore:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα | 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 | Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΦΑΝΗ ΠΑΝΤΑΖΗ

Ο
ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- Το θρόισμα της λεύκας*, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2011
Από αγάπη, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2012
Η νύχτα των γιασεμιών, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2013
Το άγγιγμα της αμαρτίας, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2014
Το κυνήγι της αλεπούς (δεύτερη έκδοση),
Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2014
Η εκδίκηση έσταξε μέλι, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2015
Τραγούδι δίχως λόγια, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2016
Η ψυχή του πέτρινου σπιτιού, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2017
Οι κύκνοι το φθινόπωρο, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2018

Στη λατρεμένη μου Ηλέκτρα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ήμουν από τα πολύ τυχερά παιδιά. Εκτός από δύο υπέροχες γιαγιάδες που με τροφοδοτούσαν με παραμύθια, είχα και μια προγιαγιά από την πλευρά της μητέρας μου. Έτσι έμαθα από μικρή ηλικία τι σήμαινε η λέξη «υπεραιωνόβια», που έλεγαν με καμάρι η γιαγιά και η μαμά μου.

Στο σπίτι ακουγόταν συχνά η ιστορία της όμορφης Ασημίνας, της προ-προγιαγιάς μου που ζούσε στη Σύρο την εποχή της μεγάλης της ακμής. Έλεγαν γι' αυτήν ότι βρισκόταν εκατό χρόνια μπροστά από την εποχή της· ότι ήταν κοκέτα και δεν έβγαινε ποτέ από το σπίτι αν δεν ήταν περιποιημένη μέχρι την εντέλεια – ήλεγχε προσεκτικά ακόμα και τα τακουνάκια της! Έλεγαν ακόμα ότι μιλούσε άπταιστα ιταλικά, γιατί είχε πάει σε καλό σχολείο· ότι ήταν παντρεμένη μ' έναν караβοκύρη που τη λάτρευε και είχε τρία παιδιά. Μια μέρα, όμως, καθώς γύριζε στο σπίτι από ένα ξωκλήσι όπου πήγε να ανάψει ένα κερί, η τύχη της άλλαξε ξαφνικά και ήρθαν τα πάνω κάτω: Την άρπαξαν οι πειρατές, την πήγαν στην Πόλη και την πούλησαν στο χαρέμι του σουλτάνου!

Αυτή την ιστορία άκουγα ξανά και ξανά. Μια μέρα λοιπόν που η μητέρα μας την επανέλαβε για μυριστή φορά, είπα στην αδελφή μου: «Αυτό μοιάζει με μυθιστόρημα!»

Η Καίτη συμφώνησε.

«Τι θα έλεγες αν γράφαμε την ιστορία της προ-προγιαγιάς μας;» τη ρώτησα.

Με κοίταξε σκεπτική. «Πρέπει να τη γράψεις εσύ», μου είπε.

«Γιατί; Ήταν και δική σου γιαγιά».

«Ναι, αλλά εσύ το σκέφτηκες».

Κι έτσι, αποφάσισα να γράψω το μυθιστόρημα που αφηγείται την ιστορία της Ασημίνας, της Συριανής αρχόντισσας που από τα σαλόνια της Ερμούπολης βρέθηκε στο χαρέμι του σουλτάνου, και της οικογένειάς της, αφού η τύχη όλων των μελών της ήταν αναπόσπαστα δεμένη με τη δική της.

Εκείνους τους καιρούς, οι πειρατές άρπαζαν εκτός από τη λεία τους και ανθρώπους. Όσοι ήταν ευγενείς ή είχαν υψηλή κοινωνική θέση γίνονταν όμηροι και οι πειρατές ζητούσαν από την οικογένειά τους λύτρα. Αν ήταν όμορφες γυναίκες, τις πουλούσαν στο χαρέμι του σουλτάνου κι αν ήταν απλοί άνθρωποι στα σκλαβοπάζαρα.

Η προγιαγιά μου έτυχε να είναι καλλονή και κατέληξε στο χαρέμι. Ύστερα από την απίστευτη απελευθέρωσή της από τον παράτολμο προ-προπάππο μου και την ατρόμητη μητέρα της, η οικογένεια δεν τόλμησε να επιστρέψει στη Σύρο. Η προσβολή προς τον σουλτάνο ήταν μεγάλη και η τιμωρία που τους περίμενε φοβερή. Γι' αυτό, μετά την Πόλη, τράβηξαν για την Αλεξάνδρεια όπου και εγκαταστάθηκαν.

Έτσι, μαζί με τους ήρωές μου, ταξίδεψα κι εγώ σε πολιτείες μαγικές, σ' ένα ταξίδι παραμυθένιο που δεν ήθελα να τελειώσει. Συλλέγοντας ιστορικά στοιχεία για την εποχή που με ενδιέφερε έμαθα εγώ πολλά. Πολλές φορές ξεχνιόμουνα και συνέχιζα το διάβασμα ακόμα και για λεπτομέρειες που δε θα αξιοποιούσα στο βιβλίο μου.

Σ' αυτά τα ταξίδια λοιπόν, αγαπημένοι μου αναγνώστες, ελπίζω να σας παρασύρω για να θαυμάσετε μαζί μου την αρχοντική Σύρο, το πανέμορφο κυκλαδίτικο νησί όπου σμίγουν αρμονικά Ανατολή και Δύση· να περιδιαβάσετε τη μαγευτική Κωνσταντινούπολη, την πόλη που ρεμβάζει νωχελικά στον Βόσπορο και σ' αφήνει να χαθείς στα απέραντα παζάρια, να μεθύσεις από αρώματα, μουσικές και γεύσεις, να θαυμάσεις ξακουστά παλάτια... Και, τέλος, να αφευθείτε στη γοητεία της λαμπερής, κοσμοπολίτικης Αλεξάνδρειας, όπου η ελληνική αύρα έρχεται ως εμάς από την αρχαιότητα.

Ξεναγοί μας θα είναι οι ήρωες του βιβλίου. Και, πιστέψτε με, θα τους λατρέψετε όλους. Άλλωστε, οι άνθρωποι είναι πάντα αυτοί που δίνουν πνοή στους τόπους.

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Στα πόδια του λόφου της Άνω Σύρας, κάτω από το βλέμμα του Σαν Τζώρτζη, στην αυθεντική νεοκλασική συνοικία, σ' ένα τρίπατο αρχοντικό με βαριές σκαλιστές εξώπορτες, παράθυρα στολισμένα με περίτεχνες σιδεριές και ζωγραφιστά ταβάνια με γύψινες μπορντούρες, μεγάλωνε ένα κορίτσι με τους γονείς και τα αδέρφια του.

Η πεντάχρονη Ασημίνα με το πανέμορφο, αγγελικό πρόσωπο, τα πράσινα μάτια, τα πυκνά ματόκλαδα και τα ζωγραφιστά φρύδια ήταν η μικρότερη από τα τρία παιδιά, αλλά αυτό δεν την εμπόδιζε όποτε θύμωνε ή ένιωθε αδικημένη να σπάει στο ξύλο όχι μόνο τον Αρτέμη, που είχε κλείσει τα οχτώ, αλλά και τη φοβητσιάρα Φώτω που την περνούσε τέσσερα ολόκληρα χρόνια. Αυτό ήταν ένα από τα πράγματα που απασχολούσαν τους γονείς της, τη θεοσεβούμενη Δέσποινα και τον αυστηρό Πετρή. Υπήρχαν όμως κι άλλα, όπως η ξεροκεφαλιά και το πείσμα της που λύγιζαν και τον πιο υπομονετικό άνθρωπο, οι πληρωμένες απαντήσεις της που αποστόμωναν και άφηναν εμβρόντητους τους μεγάλους και ο ατίθασος γενικά χαρακτήρας της που οδηγούσε τους γονείς της σε δυσόιωνες σκέψεις.

Ο πατέρας της, ο Πετρής Βικέλας, είχε το μεγαλύτερο εργαστήριο λουκουμοποιίας του νησιού και τα ονομαστά προϊόντα του είχαν βραβευτεί στο Παρίσι και στη Βιέννη. Ήταν επίσης ιδιοκτήτης δύο μύλων που νοίκιαζε. Τα κέρδη του από το εργαστήριο ήταν μεγάλα, μιας και η εκλεκτή φίρμα ήταν περιζήτητη στην Αθήνα, σε όλα τα νησιά αλλά και στο εξωτερικό. Μια φορά την εβδομάδα, ο Πετρής πήγαινε στο λιμάνι και επέβλεπε προσωπικά τη φόρτωση των παραγ-

γελιών. Δεν είχε κανένα παράπονο από τη δουλειά του και ένιωθε περήφανος που η οικογένειά του ζούσε πλουσιοπάροχα. Αλλά και η προσωπική του ζωή ήταν ευτυχισμένη δίπλα σε μια τόσο συνετή και γλυκιά γυναίκα σαν τη Δέσποινα που ανάτρεφε με περισσή αγάπη κι αφοσίωση τα τρία βλαστάρια τους. Όχι, δεν ήταν αχάριστος, συλλογιζόταν κάθε βράδυ λίγο πριν αποκοιμηθεί, κι έκανε τον σταυρό του. Μόλις ο Αρτέμης τελείωνε το γυμνάσιο, ο Πετρής θα τον έπαιρνε κοντά του να μάθει τη δουλειά, ώστε να περάσει μια μέρα η επιχείρηση στα χέρια του. Όσο για τα κορίτσια, θα είχε το καθένα την προίκα του. Ο Πετρής το είχε ήδη φροντίσει. Ίσως βέβαια χρειαζόταν να προικίσει λίγο παραπάνω τη μικρή, για να βρεθεί άντρας να την αντέξει, σκεφτόταν καμιά φορά μεταξύ αστείου και σοβαρού.

Τώρα στεκόταν και την κοιτούσε καθώς έπαιζε αμέριμνη με ένα κομμάτι ζυμάρι που είχε πάρει από την κουζίνα. Προηγούμενος όμως, για το ζυμάρι αυτό, είχε μαλλιοτραβηχτεί με τη Φώτω και, ως συνήθως, την είχε κατατροπώσει. Κι αν δεν είχε μπει στη μέση η μάνα τους, μπορεί τώρα η Φώτω να θρηνούσε καμιά τούφα μαλλιά. Ο ατίθασος χαρακτήρας της μικρής προβλημάτιζε τον Πετρή σοβαρά.

«Αυτό το παιδί θα μας βάλει σε μπελάδες», παρατηρούσε απανδισμένος.

«Ο Θεός να βάλει το χέρι Του. Από πού έχει πάρει άραγε;» σταυροκοπιόταν η Δέσποινα.

«Να δούμε πώς θα την ξοδέψουμε».

«Ας ελπίσουμε ότι θα στρώσει μέχρι να γίνει της παντρειάς».

Ο Πετρής κουνούσε το κεφάλι του μελαγχολικά.

«Να ελπίσουμε; Μα δε βλέπεις πως όσο μεγαλώνει τόσο αργιεύει;»

«Αυτό μου λέει κι η δασκάλα της».

Ο Αρτέμης ήταν ήδη εξωτερικός στο περίφημο εκπαιδευτήριο Βαλέτα, όπου φοιτούσαν και πολλά παιδιά ομογενών, και η Φώτω έκανε μαθήματα στο σπίτι με μια δασκάλα, την κυρία Ζαμπία.

Όταν η Ασημίνα έγινε πέντε χρόνων, αποφάσισε πως ήταν καιρός να μάθει κι εκείνη γράμματα, όπως τα αδέρφια της. Δεν της άρεσε καθόλου που ήταν η μόνη στην οικογένεια που δεν ήξερε να διαβάξει. Το φθινόπωρο λοιπόν, που η κυρία Ζαμπία άρχισε να ξα-

νάρχεται σπίτι τους για τη Φώτω, απαίτησε να παρακολουθεί κι εκείνη τις παραδόσεις.

Οι γονείς της προσπάθησαν να της εξηγήσουν ότι ήταν ακόμα μικρή. Εκείνη όμως άστραψε και βρόντηξε.

«Θα μου κάνει κι εμένα μάθημα!» δήλωσε χτυπώντας το πόδι της στο πάτωμα.

Ο Πετρήs και η Δέσποινα κοιτάχτηκαν.

«Μα, εσύ είσαι ακόμα πέντε χρονώ», είπε διστακτικά η Δέσποινα.

«Θα κάνεις κι εσύ μάθημα, κορίτσι μου. Αργότερα όμως, σαν θα γίνεις έξι εφτά χρόνων», προσπάθησε να την καθησυχάσει ο πατέρας της.

«Δεν μπορώ να περιμένω. Θέλω τώρα».

«Ασημίνα...»

«Θέλω να μάθω να διαβάζω κι εγώ», δήλωσε κοφτά κι έσφιξε πεισματικά τα χείλη της.

Η Δέσποινα αναστέναξε. Ήξερε τι σήμαινε αυτό το ύφος.

Ο Πετρήs σκέφτηκε πως ήταν ώρα να της αστράψει ένα χαστούκι, αλλά μετά θυμήθηκε όλα τα προηγούμενα χαστούκια, που δεν είχαν φέρει κανένα αποτέλεσμα. Ήταν σίγουρος πως και να έγδερνε την κόρη του ζωντανή, αυτή θα συνέχιζε τον χαβά της.

«Ασημίνα, πήγαινε λίγο στο δωμάτιό σου. Θέλω να μιλήσω με τον πατέρα σου», είπε η Δέσποινα με ύφος μελιστάλαχτο.

Η Ασημίνα της έριξε μια δύσπιστη ματιά.

«Εντάξει. Αλλά μην αργήσετε».

Αυτό σήμαινε πως το θέμα δεν είχε λήξει.

«Ξέρεις κάτι, γυναίκα;» είπε ο Πετρήs μόλις έφυγε το κορίτσι.

«Τι;»

«Μήπως είναι καλύτερα να της μάθουμε να διαβάζει μια ώρα αργότερα; Έτσι κι αλλιώς, το μυαλό της κόβει. Είμαι σίγουρος πως θα παίρνει τα γράμματα».

«Λες να μερέψεις;»

«Πού ξέρεις; Τουλάχιστον έτσι θα απασχολείται μερικές ώρες την ημέρα».

«Θα πούμε και στη δασκάλα να της βάζει πολλά μαθήματα», είπε γεμάτη ελπίδα η Δέσποινα.

«Εκτός αν σπάσει στο ξύλο και τη δασκάλα», παρατήρησε μισογελώντας ο Πετρής.

Τα φτερά της Δέσποινας έπεσαν.

«Λες;» ρώτησε έντρομη.

«Δε χάνουμε όμως τίποτα να δοκιμάσουμε».

«Εντάξει, Πετρή μου. Θα μιλήσω στη δασκάλα».

Η κυρία Ζαμπία, μια πολύ καλλιεργημένη μεσόκοπη χήρα χωρίς παιδιά, που παρέδιδε μαθήματα κατ' οίκον, μόλις άκουσε την πρόταση είχε σοβαρές αντιρρήσεις.

«Δεν είναι δυνατόν να αναλάβω και το δεύτερο παιδί».

«Μα θα σε πληρώσουμε παραπάνω, κυρία Ζαμπία μου».

Η δασκάλα χαμογέλασε.

«Δεν το λέω για τα λεφτά, κυρία Δέσποινα. Η Ασημίνα είναι ακόμα πέντε χρόνων. Σωστά;»

«Σωστά».

«Τα παιδιά σ' αυτή την ηλικία δυσκολεύονται να συγκεντρωθούν για πολλή ώρα, κουράζονται εύκολα».

«Ας κάνουμε μια δοκιμή. Δε χάνουμε τίποτα», επέμεινε η Δέσποινα.

«Μα...»

«Μην της βάζετε πολλά μαθήματα στην αρχή».

«Όπως νομίζετε. Αλλά να ξέρετε ότι μετά από λίγο μπορεί να τα παρατήσει».

«Ας τα παρατήσει. Τι είχαμε, τι χάσαμε!»

«Σωστά», συμφώνησε η δασκάλα διστακτικά. Δε βιαζόταν καθόλου να αναλάβει αυτό ειδικά το παιδί. Μπορεί να ήταν πανέμορφο και τετραπέρατο, αλλά ήταν κι άλλο τόσο δύσκολο. Μερικές φορές, η Ζαμπία λυπόταν τους γονείς του και της ερχόταν να το ξεμαλλιάσει. Μόλις όμως το βλέμμα της έπεφτε στο αγγελικό προσωπάκι του, άλλαζε αμέσως διάθεση.

«Για σκεφτείτε όμως να μάθει να διαβάζει!» είπε γεμάτη προσδοκία η Δέσποινα.

«Κάποτε θα μάθει. Δεν αμφιβάλλω. Είναι προικισμένο παιδί. Το ερώτημα είναι...»

«Ναι;»

«Θα συγκεντρώνεται στο μάθημα και στη μελέτη;»

Η Δέσποινα κατσούφιασε.

Η Ζαμπία μετάνιωσε που την απογοήτευσε.

«Εμείς όμως θα προσπαθήσουμε. Εντάξει;» είπε με πιο αισιόδοξο ύφος.

Η Δέσποινα ανάσανε ανακουφισμένη. Δεν έβλαπτε να ελπίζει.

Η Ασημίνα άρχισε μαθήματα από την επόμενη κιόλας μέρα. Όταν η παράδοση τελείωσε και η κυρία Ζαμπία έφυγε, η Φώτω πήγε στην αυλή να παίξει, αλλά η μικρή της αδελφή δεν την ακολούθησε. Αντί γι' αυτό, ζήτησε από τη μητέρα της να της κατεβάσει έναν τόμο από τη βιβλιοθήκη του σπιτιού.

«Τι θα το κάνεις τέτοιο βιβλίο, κορίτσι μου;» απόρησε η Δέσποινα.

«Θα το διαβάσω», απάντησε η Ασημίνα με το πιο φυσικό ύφος του κόσμου.

Η μάνα της χαμογέλασε και της χάιδεψε τα μαλλιά.

«Μα, δεν έμαθες ακόμα. Πρέπει να κάνεις κι άλλα μαθήματα».

Η Ασημίνα όμως δεν άκουγε τίποτα. «Εγώ θέλω το βιβλίο», επέμενε με το γνώριμο πείσμα της.

Τώρα θα σου δείξω εγώ, σκέφτηκε η Δέσποινα και διάλεξε από τα ράφια το *Συντακτικόν της αρχαίας ελληνικής γλώσσης*, του μακαρίτη του πατέρα της που ήταν πολύ μορφωμένος άνθρωπος, Θεός σχωρέσ' τον.

Η Ασημίνα πήρε τον χοντρό τόμο με ύφος σοβαρό και πήγε στον καναπέ του σαλονιού. Τακτοποίησε ένα μαξιλάρι πίσω από την πλάτη της και κάθισε όσο πιο αναπαυτικά μπορούσε. Φυσικά, τα πόδια της δεν έφταναν μέχρι το πάτωμα. Άνοιξε το βιβλίο, το ξεφύλλισε για λίγο και μετά προσηλώθηκε σε μια σελίδα, σαν να διάβαζε πραγματικά. Μόνο που κρατούσε το βιβλίο ανάποδα!

Η Δέσποινα έκανε ότι συγυρίζει και την παρακολουθούσε με την άκρη του ματιού. Η μικρή καθόταν εντελώς ακίνητη και προσηλωμένη στο «διάβασμα». Η μάνα της σταυροκοπήθηκε και προχώρησε προς την πόρτα εξακολουθώντας να την κοιτάζει. Σκόνταψε όμως στο πόδι μιας καρέκλας που έτριξε δυνατά στο πάτωμα.

«Ησυχία!» φώναξε αυστηρά η Ασημίνα. «Διαβάζω!»

Η Ασημίνα τους κατέπληξε γρήγορα όλους. Όχι τόσο επειδή έπαιρνε τα γράμματα –για το κοφτερό μυαλό της δεν αμφέβαλλε κανείς– αλλά γιατί έδειχνε τόσο παθιασμένο ενδιαφέρον για οτιδήποτε είχε σχέση με το διάβασμα. Ποτέ της δε χάζευε στο μάθημα και ποτέ της δεν απάντησε λάθος σε ερώτηση που της έκανε η Ζαμπία. Για την ακρίβεια, πολλές φορές η δασκάλα έκανε την ίδια ερώτηση και στις δύο μαθήτριάς της, ξέροντας ότι απαιτούσε πάρα πολλά από ένα πεντάχρονο παιδί. Η μικρή Ασημίνα όμως την ξάφνιαζε συνεχώς. Όχι μόνο απαντούσε άνετα και ανταποκρινόταν στις δυσκολίες, αλλά ξεπέρασε γρήγορα σε επίδοση, και φυσικά σε βαθμολογία, τη μεγάλη της αδελφή. Η Ζαμπία ένιωθε συχνά αμηχανία. Στο τέλος, αναγκαζόταν να απαιτεί λιγότερα από τη Φώτω, για να μην την κάνει να νιώθει άσχημα μπροστά στην αδελφή της. Πρώτη φορά στη ζωή της αντιμετώπιζε τέτοιο φαινόμενο. Γιατί μόνο έτσι μπορούσε να περιγράψει την περίπτωση της μικρής Ασημίνας. Τελικά, οι γονείς της δικαιώθηκαν πανηγυρικά. Μετά το μάθημα, το παιδί έπεφτε με τα μούτρα στο διάβασμα κι ετοιμάζε σχολαστικά τα μαθήματά του για την επομένη.

Λίγους μήνες αργότερα, η Ασημίνα απαίτησε να αρχίσει και μαθήματα γαλλικών. Αυτή τη φορά οι γονείς της δεν είχαν καμία αντίρρηση· ούτε και η Ζαμπία, που παρέδιδε ήδη μαθήματα γαλλικών στα δύο μεγαλύτερα παιδιά της οικογένειας. Κανείς από το περιβάλλον της δεν εντυπωσιάστηκε όταν μετά από κάμποσο καιρό η μικρή Ασημίνα είχε φτάσει στο επίπεδο του Αρτέμη και της Φώτως.

Στο μεταξύ, η μικρή ζητούσε από τους γονείς της να της αγοράζουν κι άλλα βιβλία, εξωσχολικά. Εκείνοι της αγόραζαν και η Ασημίνα εξελισσόταν σε κανονική βιβλιοφάγο. Γρήγορα αναγκάστηκαν να παραγγείλουν μια καινούργια βιβλιοθήκη που, φυσικά, τοποθέτησαν στο δωμάτιό της. Η μικρή ήταν πολύ περήφανη για το καινούργιο της απόκτημα και δεν επέτρεπε σε κανέναν να αγγίζει τα βιβλία της.

Οι επιδόσεις της έδωσαν στη μικρή Ασημίνα έναν άλλον αέρα όταν έπαιζε με μεγαλύτερά της παιδιά. Για τις φιλενάδες της Φώτως, δεν ήταν πια το ενοχλητικό διαβολάκι που μπερδευόταν στα πόδια τους, αλλά ένα παιδί-θαύμα, που αντιμετώπιζαν με κάποιο

δέος. Δεν ήταν λίγες οι φορές που έφερναν μαζί τους και το τετράδιο αριθμητικής για να τους δώσει η Ασημίνα τα φώτα της σε κάποιον δύσκολο πρόβλημα.

Ο Πετρής και η Δέσποινα καμάρωναν συγκρατημένα, για να μην νιώθουν άσχημα η Φώτω και ο Αρτέμης.

«Έτσι όπως πας, εσύ μια μέρα θα γίνεις δασκάλα», είπε κάποτε ο Πετρής στην Ασημίνα.

Εκείνη κατσούφιασε.

«Και ποιος σου είπε ότι εγώ θέλω να γίνω δασκάλα;» ρώτησε αναπάντεχα.

«Γιατί, Ασημίνα μου; Δε σ' αρέσει να μαθαίνεις στα παιδάκια γράμματα;»

«Όχι. Γιατί μερικά είναι χαζά και θα μου βγάζουν το λάδι», τον αποστόμωσε εκείνη.

Το φθινόπωρο είχε μπει για τα καλά. Ο αέρας άρχιζε να γίνεται κρύος, ο ουρανός γκρίζος και η θάλασσα μουντή και δύστροπη. Συχνά τα αφρισμένα κύματα έσπαγαν με οργή στην προκυμαία, πιτσιλώνοντας όποιους τύχαινε να περνούν από κει κοντά και προμηνύοντας ολοένα και μεγαλύτερες φουρτούνες. Οι κάτοικοι έκαναν τις τελευταίες ετοιμασίες για τον χειμώνα, μάζευαν ξύλα για το τζάκι και κάρβουνα για το μαγκάλι, ενώ στα κελάρια κρέμονταν από τα τσιγκέλια όψιμα πεπόνια, σταφύλια, ξερά σύκα, ρόδια, πλεξούδες με σκόρδα και κρεμμύδια, ματσάκια ρίγανη και άλλα βότανα που το άρωμά τους ανακατευόταν ευχάριστα με τη μυρωδιά από τα κεφάλια τυρί που έπηζαν με την ησυχία τους από την άνοιξη.

Στο σπίτι του Βικέλα, η ψυχοκόρη Φραγκούλα ετοιμαζόταν να πάει να ψωνίσει μούστο για να φτιάξουν μουστοκούλουρα. Η Ασημίνα μόλις είχε τελειώσει το διάβασμα και, όπως πάντα, ήθελε να πάει μαζί της. Της άρεσε να περιδιαβάσει στην αγορά, να χαζεύει τα μαγαζιά και να διαβάσει τις ταμπέλες.

«Θέλω να πάω κι εγώ μαζί τους, μάνα!» είπε η Φώτω.

«Τελείωσες τα μαθήματα που σου έβαλε η κυρία Ζαμπία;» ρώτησε γλυκά η Δέσποινα. Φυσικά, ήξερε την απάντηση. Η Φώτω έκα-

νε διπλάσια ώρα από την Ασημίνα· και πολλές φορές, η μικρή βοήθουσε τη μεγάλη όταν δυσκολευόταν κάπου.

«Όχι, αλλά κοντεύω».

«Κατάλαβα. Άντε να τελειώσεις».

«Θέλω να πάω κι εγώ στην αγορά».

«Θα πας μια άλλη μέρα».

Η Φώτω κοίταξε τη μάνα της θυμωμένη, αλλά δεν είπε τίποτα. Η Ασημίνα την κοίταξε περιφρονητικά που παρέδωσε τόσο εύκολα τα όπλα. Εκείνη στη θέση της θα είχε κάνει ολόκληρη φασαρία. Όχι, δε λυπόταν τη Φώτω που θα καθόταν στο σπίτι. Αφού άφηνε να την κάνουν ό,τι θέλουν... Καλά να πάθει!

«Μια οκά φτάνει», είπε η Δέσποινα στην κοπέλα και της έδωσε τα λεφτά.

Η Φραγκούλα τα πήρε, τα έκρυψε προσεκτικά στην τσέπη της ποδιάς της και έπιασε την Ασημίνα από το χέρι. «Θα είσαι φρόνιμη, έτσι;» της είπε με έμφαση. Ήθελε να δεσμευτεί η μικρή μπροστά στη μάνα της. Αγαπούσε πολύ αυτό το τρισαγαπημένο παιδί, αλλά το φοβόταν και λιγάκι· ειδικά όταν δεν ήταν μπροστά οι γονείς του. Έκανε πάντα του κεφαλιού του και δεν άκουγε κανέναν. Και τώρα που θα πήγαιναν μαζί στην αγορά, η Φραγκούλα φοβόταν μην τυχόν της σκάρωνε καμιά διαολιά και έβρισκε εκείνη τον μπελά της.

Η Δέσποινα μάντεψε τις σκέψεις της.

«Δε θα το κουνήσεις ρούπι από τη Φραγκούλα. Και θα ακούς ό,τι σου λέει. Έχω τον λόγο σου;» ρώτησε την Ασημίνα.

«Καλά, καλά...» είπε απρόθυμα εκείνη. «Έλα, πάμε...» πρόσθεσε ανυπόμονα τραβώντας τη Φραγκούλα από το χέρι.

Σε λίγο, η Φραγκούλα και η Ασημίνα περπατούσαν στα σοκάκια της πολύβουης αγοράς, χαζεύοντας τις απλωμένεςπραμάτειες. Η Ασημίνα, που είχε περάσει πολλές φορές από τον κάθε δρόμο, είχε μάθει απέξω τις επιγραφές πάνω από τις πόρτες των μαγαζιών και τώρα τις επαναλάμβανε σιγανά.

«Επιδιορθώσεις αλεξιβροχίων... Ζωναροποιείον... Προϊόντα σαπωνοποιίας... Καφεπωλείον... Παπλωματοποιείον... Δικτυοποιείον... Φραγκορραφείον... Καλαποδοποιείον... Ζυθοπωλείον... Βιβλιοδε-

τείον... Επιδιορθώσεις Ωρολογίων... Κτενοποιείον... Σαμαροποιείον... Πιλοποιείον...»

«Τι μουρμουράς, παιδί μου;» ρώτησε η Φραγκούλα.

«Τίποτα», απάντησε ενοχλημένη η Ασημίνα.

«Πώς τίποτα; Εγώ σε ακούω να μιλάς».

«Είπα τίποτα! Οοοχ!»

«Καλά».

Δεν είχε νόημα να αρπαχτεί με το μικρό διαολάκι, και μάλιστα στη μέση του δρόμου.

«Σχοινοπλοκείον... Τυποβαφείον... Φωτογραφείον... Καρεκλοποιείον... Λουκουμοποιΐα...»

«Αχ, να 'χαμε τώρα ένα λουκουμάκι, τι ωραία θα ήταν...» αναστέναξε η Φραγκούλα.

Η Ασημίνα το σκέφτηκε.

«Όταν γυρίσουμε σπίτι, θα πω στη μάνα να μας δώσει. Έχουμε ένα κουτί στο ντουλάπι της σάλας».

Η Φραγκούλα χαμογέλασε. Η Δέσποινα έκρυβε τα λουκούμια εκεί γιατί τα εξαφάνιζαν τα παιδιά. Φαίνεται όμως ότι η Ασημίνα τα είχε ανακαλύψει.

«Έχεις αφήσει κανένα;»

«Ναι, τρία», απάντησε με φυσικότητα η μικρή. «Αλλά μην πεις ότι τα έφαγα εγώ».

«Εντάξει. Δε θα πω τίποτα».

Κοντοστάθηκε έξω από το μαγαζί του μπαρμπα-Θανάση του κρασέμπορα, που κάθε τέτοια εποχή πουλούσε και μούστο.

Μπήκαν μέσα. Ο χώρος μύριζε έντονα μούστο και κρασί. Η Φραγκούλα έδωσε στον μπαρμπα-Θανάση το τσίγκινο δοχείο με το καπάκι και το συρμάτινο χερούλι που είχε φέρει από το σπίτι.

«Μια οκά μούστο, μπάρμπα-Θανάση», είπε.

Στο μεταξύ, μπήκε στο μαγαζί και ο οκτάχρονος Τζώρτζης. Τον είχε στείλει ο παππούς του να ρωτήσει αν ο μπαρμπα-Θανάσης θα έφερνε φέτος εκείνο το ωραίο σαντορινιό κρασί.

Τον Τζώρτζη τον ήξερε όλο το νησί, όχι μόνο γιατί ήταν γόνος μιας από τις πιο εύπορες οικογένειες, αλλά και γιατί είχε χάσει πρόσφατα τους γονείς του σε ένα ναυάγιο.

Ο Τζώρτζης μόλις είχε σχολάσει και βαστούσε στο χέρι τη δερμάτινη τσάντα με τα βιβλία του. Η Ασημίνα τον κοίταξε εντυπωσιασμένη. Τον είχε ξαναδεί αρκετές φορές και είχε ακούσει από τους μεγάλους ότι αυτό το παιδί δεν είχε ούτε μάνα ούτε πατέρα. Η σκέψη τής προκαλούσε δέος και ταυτόχρονα θαυμασμό για το άτυχο αγόρι. Κανονικά, σκεφτόταν με το μυαλούδάκι της, θα έπρεπε να κλαίει απαρηγόρητος. Εκείνος όμως φαινόταν μια χαρά. Η Ασημίνα τον πλησίασε ασυναίσθητα και άρχισε να τον παρατηρεί από πιο κοντά, σαν κάτι αξιοπερίεργο.

«Τι κοιτάς;» της είπε εκείνος.

«Εσένα», απάντησε η Ασημίνα ψύχραιμα.

Ο Τζώρτζης χαμογέλασε κι άρχισε να περιεργάζεται κι αυτός το νιάνιario. Δεν πρέπει να ήταν παραπάνω από πέντε χρόνων.

«Πας σχολείο;» τον ρώτησε δείχνοντας με το βλέμμα τη σάκα του.

«Ναι».

«Ξέρω κι εγώ να διαβάζω».

Ο Τζώρτζης χαμογέλασε πάλι. Στο μεταξύ, η Φραγκούλα είχε πάρει τον μούστο και έπιανε την Ασημίνα από το χέρι για να φύγουν.

«Έλα, Ασημίνα μου. Άσε το παιδί ήσυχο. Πάμε τώρα σπίτι».

Η Ασημίνα τράβηξε αποφασιστικά το χέρι της, χωρίς να αφήσει από τα μάτια της τον Τζώρτζη, και πήρε ένα ύφος που δεν άρεσε καθόλου στη Φραγκούλα.

«Ξέρω κι εγώ να διαβάζω», επανέλαβε σοβαρά.

«Αλήθεια;»

«Αλήθεια».

«Μπράβο!» είπε εκείνος με ειρωνεία που η μικρή έπιασε αμέσως.

«Αλήθεια σου λέω».

Ο μπαρμπα-Θανάσης παρακολουθούσε τη σκηνή με τα χέρια στη μέση, δείχνοντας να διασκεδάζει.

Η Φραγκούλα αναστέναξε.

«Σε πιστεύει, Ασημίνα μου. Πάμε τώρα σπίτι. Θα ανησυχεί η μάνα σου».

Η Ασημίνα την αγνόησε παντελώς.

«Βγάλε ένα βιβλίο από τη σάκα σου», συνέχισε να απευθύνεται στον Τζώρτζη.

Για κάποιον ανεξήγητο λόγο, ήθελε να κερδίσει την εκτίμηση αυτού του παιδιού.

Η Φραγκούλα αποφάσισε να παρέμβει.

«Να χαρείς, αγόρι μου! Δώσε της ένα βιβλίο να σου διαβάσει, να τελειώνουμε».

«Μα... ξέρει να διαβάξει;»

«Ξέρω», απάντησε κοφτά η Ασημίνα.

Ο Τζώρτζης έλυσε τα λουριά της σάκας του, έβγαλε ένα βιβλίο στην τύχη και της το έδωσε.

Η μικρή το πήρε και διάβασε δυνατά: «*Ελληνική Μυθολογία*». Του έριξε μια ματιά και μετά το άνοιξε στην τύχη. «*Η θεά Αθηνά ήτο κόρη του Διός και της Ήρας. Ήτο η θεά της σοφίας και είχεν ως σύμβολον την γλαύκα. Εις την θεάν Αθηνάν ήτο αφιερωμένος και ο ναός του Παρθενώνος...*»

«Μπράβο! Μπράβο!» είπε ο μπαρμπα-Θανάσης.

Η Ασημίνα έκρινε ότι η επίδειξη ήταν αρκετή, έκλεισε το βιβλίο και το έδωσε πίσω στον Τζώρτζη με ύφος θριαμβευτικό.

Ο Τζώρτζης είχε εντυπωσιαστεί πραγματικά. Τώρα δε χαμογελούσε καθόλου, αλλά την κοιτούσε σαστισμένος.

«Μα... Δεν είναι πολύ μικρή;» ρώτησε τη Φραγκούλα, σαν να ζητούσε βοήθεια.

«Είναι», απάντησε εκείνη.

«Ξέρω όμως να διαβάζω», παρατήρησε η Ασημίνα.

Ο Τζώρτζης χαμογέλασε πάλι. Αυτό δεν της άρεσε καθόλου. Έδειχνε ότι δεν την έπαιρνε και πολύ στα σοβαρά.

«Είσαι καλά διαβασμένη βλέπω. Μπράβο! Πρόσεξε μόνο μην παραμορφωθείς», είπε καλόκαρδα ο Τζώρτζης.

«Τι θα πει “παραμορφωθείς”;»

«Θα πει ότι θα γίνεις... θα γίνεις τέρας!»

Η Φραγκούλα δαγκώθηκε.

Αυτό πήγαινε πολύ για την Ασημίνα. Δεν μπορούσε να περάσει έτσι. Χωρίς να πάρει τα μάτια της από τον Τζώρτζη, του έδωσε μια δυνατή κλοτσιά στο καλάμι.

«Οχ!» έσκουξε εκείνος αιφνιδιασμένος κι έτριψε το πονεμένο του πόδι. «Παλιοκόριτσο!»

«Τι έκανες εκεί, Ασημίνα; Δεν ντρέπεσαι; Το σακάτεψες το παιδί!» φώναξε ταραγμένη η Φραγκούλα. Πήγε κοντά στον Τζώρτζη και τον αγκάλιασε από τους ώμους. Ο μπαρμπα-Θανάσης είχε ξεκαρδιστεί στα γέλια. Αυτό έκανε τον θυμό του Τζώρτζη να φουντώσει ακόμα περισσότερο. Κατέβασε το χέρι της Φραγκούλας από τους ώμους του, πήγε κοντά στην Ασημίνα και της τράβηξε δυνατά τη μια κοτσίδα. Άθελά του, πρόσεξε πόσο πυκνά και απαλά ήταν τα ξανθά της μαλλιά.

«Τζώρτζη! Τζώρτζη!» τον μάλωσε τρυφερά ο μπαρμπα-Θανάσης βλέποντας ότι η ένταση κλιμακώνεται. «Είναι κορίτσι!» του θύμισε.

Η Ασημίνα τίναξε το κεφάλι της με ύφος αγέρωχο, πλησίασε τη Φραγκούλα και την έπιασε από το χέρι.

«Πάμε τώρα», της είπε επιτακτικά.

Η Φραγκούλα κοιτούσε απελπισμένα μια τη μικρή και μια τον Τζώρτζη.

«Δεν ντρέπεσαι, Ασημίνα; Ζήτα συγγνώμη από το παιδί!»

«Τι λες εκεί! Θα του δώσω κι άλλη κλοτσιά», απείλησε κι έκανε ένα βήμα προς το μέρος του. Η Φραγκούλα δεν επέμεινε άλλο. Έριξε μια απολογητική ματιά στον Τζώρτζη και τον μπαρμπα-Θανάση, άρπαξε το κορίτσι από το χέρι και έφυγαν άρον άρον.

«Έχε χάρη που είσαι κορίτσι!» ακούστηκε η φωνή του Τζώρτζη καθώς έφταναν στην πόρτα.

Η Ασημίνα γύρισε το κεφάλι της και τον κοίταξε. Ο μπαρμπα-Θανάσης πρόσεξε το σατανικό της ύφος και σάστισε. Η κόρη του Πετρή ήταν σκληρό καρύδι. Και να σκεφτείς πως ήξερε και να διαβάσει! Ένα παιδάκι τοσοδά!

«Να το ξέρεις, θα το πω στη μάνα σου», της είπε η Φραγκούλα μόλις βρέθηκαν έξω από το μαγαζί.

Η Ασημίνα ανασήκωσε αδιάφορα τους ώμους της.

«Θα πάρουμε κλωστές;»

«Ωστε θες και κλωστές τώρα;»

«Η μάνα είπε να πάρουμε γυρνώντας. Σου έδωσε λεφτά».

Η Φραγκούλα αναστέναξε πάλι. «Καλά, καλά... Θα πάρουμε».

Η Δέσποινα είχε ράψει από ένα γιλεκάκι στα κορίτσια και τώρα ήθελε να τους τα κεντήσει. Η Ασημίνα έδινε μεγάλη σημασία στο

ντύσιμο και πρόσεχε την παραμικρή λεπτομέρεια όποτε η Δέσποινα της έραβε φουστάνι. Τώρα, είχε καταφέρει τη μητέρα της να της κεντήσει το γιλεκάκι με χρυσή κλωστή.

Στο μεταξύ, είχαν πλησιάσει στο μαγαζί. Στην πόρτα, η Φραγκούλα κοντοστάθηκε. Έσφιξε δυνατά το χέρι της Ασημίνας και την αγριοκοίταξε.

«Πρόσεξε, κακομοίρα μου, μην κλοπήσεις και κανέναν άλλον, εγώ η ίδια θα σου ξεριζώσω τα κοτσίδα!» είπε απειλητικά.

Η Ασημίνα χαχάνισε πρόσχαρα και το πρόσωπό της φωτίστηκε. Όταν έπαιρνε αυτό το αγγελικό ύφος τούς έφερνε όλους βόλτα. Το ίδιο έγινε τώρα και με τη Φραγκούλα, που έσκυβε αυθόρμητα και της έδινε ένα πεταχτό φιλί στο ρόδινο μάγουλο.

«Αχ, τι θα κάνω μ' εσένα!» μουρμούρισε καθώς έμπαιναν στο μαγαζί.

«Θα πάρουμε και πούλιες, έτσι;» της θύμισε η Ασημίνα.

«Ναι».

«Και χρυσές και ασημένιες».

«Θα πάρουμε απ' όλα τα χρώματα».

Από μικρό παιδί άκουγα την ιστορία της πανέμορφης προ-προγιαγιάς μου από τη Σύρο. Ήταν κυριολεκτικά απίστευτη, ένα μυθιστόρημα απ' αυτά που μόνο η ζωή μπορεί να πλάσει. Μέχρι που, στο τέλος, αποφάσισα να την κάνω βιβλίο και είναι αυτό που κρατάτε στα χέρια σας.

Ήταν γυναίκα караβοκύρνη, μια αρχόντισσα ξακουστή σ' όλο το νησί για την εξυπνάδα και την ομορφιά της. Στάθηκε όμως αρκετό ένα καπρίτσιο της τύχης για να βρεθεί από τα σαλόνια της Ερμούπολης στο χαρέμι του σουλτάνου κι από κει στην κοσμοπολίτικη Αλεξάνδρεια.

Ήταν ένα ταξίδι παραμυθένιο, απ' αυτά που δε βάζει ο νους του ανθρώπου.

Έτσι, μαζί με τους ήρωές μου, ταξίδεψα κι εγώ στην αρχοντική Σύρο, εκεί όπου σμίγουν αρμονικά Ανατολή και Δύση, περπάτησα στα καλντερίμια και μπήκα στα μεγαλόπρεπα νεοκλασικά που αντικρίζουν το πέλαγο.

Ύστερα πήγα στην Κωνσταντινούπολη, ρέμβασα νωχελικά στον Βόσπορο, αφέθηκα να χαθώ στα απέραντα παζάρια, μέθυσσα από αρώματα, μουσικές και γεύσεις και θαύμασα ξακουστά παλάτια.

Και τέλος, βρέθηκα στη λαμπερή, κοσμοπολίτικη Αλεξάνδρεια, στο σταυροδρόμι των πολιτισμών, κι ένιωσα την ελληνική αύρα που έφτανε ως εμένα από την αρχαιότητα.

Σ' αυτό το ταξίδι ελπίζω να παρασύρω κι εσάς...

Επανεκδόση του: Ο ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΜΟΥ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-3280-9

9 786180 132809

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 23207

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η